

Motion till riksdagen 2010/11:Ju209

av **Annelie Enochson (KD)**

Brottsoffer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en brottsofferombudsman.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett system där staten garanterar utbetalning till brottsoffer och sedan är fordringsägare gentemot den skadeståndsskyldige.

Motivering

De kriminella övergreppen blir allt vanligare och därmed ökar även antalet brottsoffer. Det finns en stor enighet om att brottsoffers lidande skall minimeras och en diskussion förs om hur detta kan ske. Många gånger är brottsoffren så svårt sargade både fysiskt och psykiskt av det som de utsatts för att de inte klarar att ta alla de kontakter som skulle behövas med olika myndigheter. Många brottsoffer har också negativa erfarenheter av möten med rättssamhällets representanter och dessa möten tenderar i dessa fall att förlänga det psykiska lidande som har uppstått till följd av det kriminella övergreppets konsekvenser. Brottsoffrens behov av skydd och stöd har under de senaste två decennierna varit föremål för en mängd utredningar och förslag. Många av dem har också lett till att samhällets skydd och stöd till brottsoffren förbättrats avsevärt.

Det finns idag ett stort antal lokala brottsofferjourer i Sverige. Den första brottsofferjouren startade i Södertälje redan 1984. Dessa jourer gör ett bra arbete med att ge medmänskligt stöd, rådgivning, hjälp och upplysning inför rättegång samt försäkringsanmälan. Deras främsta uppgift är att ta tillvara brottsoffrets önskemål och intressen.

Ungefär hälften av jourerna har med hjälp av kommunala bidrag möjlighet att ha en anställd som samordnar det ideella arbetet på jouren. Det kommu-

Fel! Okänt namn på

nala stöd jourerna erhåller skiljer sig betydligt åt över landet och önskvärt vore att alla jouter skulle ha möjlighet till en anställd samordnare för att få en ökad kontinuitet och kvalitetssäkring.

Att bli föremål för ett kriminellt övergrepp är en traumatisk upplevelse. Enligt boken "Brottsoffer – deras reaktioner och behov" (Brottsofferjourenas Riksförbunds kunskapsserie om brottsoffer, Björn Lagerbäck) kan följande emotionella tillstånd inträffa:

- ? känsla av övergivenhet
- ? svårigheter med koncentration samt att tänka klart
- ? överklighetskänsla
- ? svårighet med att förstå och tolka information
- ? förvirringstillstånd
- ? blandade känslor av gråt, vrede och även allmän upprymdhet
- ? förlorad självsäkerhet
- ? behov av isolering
- ? otrygghetskänsla
- ? allmän panikkänsla
- ? ökad misstänksamhet
- ? behov av närhet och omtanke.

Ovanstående utgör enbart exempel på några av reaktionerna som återfinns hos brottsoffer. Reaktionerna är naturliga och inte onormala. Varje individ är unik med en egen psykologisk bakgrund. Hos vissa individer återfinns enbart några av de här ovan angivna exemplen medan hos andra kan en mångfald reaktioner uppträda.

Det finns dock många exempel på situationer där brottsoffren skulle behöva hjälp av en ombudsman som för deras talan. Idag har brottsoffer rätt till kostnadsfri rådgivning från polismyndighet, försäkringsbolag och socialtjänst med hänvisning till socialtjänstlagen 5:11. På många platser finns också tillgång till en lokal brottsofferjour. Vad som saknas är någon som ser till helheten och kan företräda brottsoffren som grupp i alla dessa kontakter med myndigheter, åklagare, försäkringsbolag med mera.

En brottsofferombudsman med denna funktion bör därför inrättas. En viktig funktion för brottsofferombudsmannen skulle vara tillsynsmöjligheter, att följa upp att brottsoffers rättigheter tillvaratas samt att lagstiftning och internationella konventioner och resolutioner som rör brottsoffers rättigheter följs. Som exempel kan nämnas rätten till målsägandebiträde och information i enlighet med förundersökningskungörelsen samt EU:s rambeslut.

Systemet för utbetalning av skadestånd är i behov av översyn för att säkra att brottsoffren får den summa som rätten dömt att de skall få. Ett system där staten betalar ut skadestånden och sedan kräver in summan från förövaren behöver utredas vidare.

Stockholm den 21 oktober 2010

Annelie Enochson (KD)